

БІБЛІОТЕКА ГУЦУЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ

Аделя ГРИГОРУК

Ростіть великі

Малюнки Антона Григорука

“Лисаний Камінь”

Косів
2011

УДК 8.82
ББК 82.3 (4УКР–4ІВА)
Г 83

*Івасикові та Вікусі
присвячується*

Григорук А.Г.
Г 83 **Ростіть великі.** – Косів: Писаний Камінь, 2011. – 36 с., іл.

ISBN 978-966-8519-68-0

Автор веде читачів у світ казок, які вчать розрізняти добро і зло, цінувати дружбу, допомагати близьким, поважати старших.

А святий Миколай, який дуже любить діток, обов'язково винагородить їх за чемність і старанність.

Адресовано дітям дошкільного і молодшого шкільного віку.

ББК 82.3 (4УКР–4ІВА)

ISBN 978-966-8519-68-0

© А.Г. Григорук, 2011
© А.А. Григорук,
художнє оформлення, 2011
© Видавництво
«Писаний Камінь», 2011

Зміст

Казочка про гарбузове зернятко..... 4

Казка про старого черевика..... 12

Лист до святого Миколая..... 18

Новорічна казка..... 26

КАЗОЧКА

ПРО ГАРБУЗОВЕ ЗЕРНЯТКО

Гарбузове зернятко лежало в сухенькій коробочці разом зі своїми братиками і сестричками.

Одного дня коробочку вийняли із шухляди і відкрили. Зернятко аж

заплющилось – стільки світла одразу
вдарило в очі!

Потім коробочку кудись
понесли. Зернятко дуже хотіло
довідатись куди. Зіп'ялося
навшпиньки, висунуло носика у
широку щілину і незчулося, як
упало на землю.

Воно зовсім не забилося, бо
земля була пухка і м'якенька.

Зернятко лежало собі і
роздивлялося на всі боки. Йому
здалося, що навколо нікого немає.

— А як же я буду саме, — подумало
воно і засмутилося.

Аж тут на тин вискочив великий півень. Він
поважно повернув голову до городу і стріпнув
крилами.

Зерняткові півень сподобався, бо мав яскраве
пір'я і великий гребінець, який горів червоним жаром.

— Доброго дня, півнику! — радісно гукнуло воно і
привітно помахало крихітною ручкою.

Півень прислухався.

— Доброго дня! — ще раз привіталось
зернятко. Воно було дуже виховане і знало,
що меншим треба завжди вітатися
першими.

Півник скосив око вниз. Йому здалося, що то лежить на землі білий гудзик. Придивившись пильніше, зрадів: ні, то не гудзик, а гарненьке тугеньке зернятко. І воно зовсім близько.

Півник хотів уже зістрибнути з тину, але подумав, що неподалік можуть бути господарі. А вони дуже не люблять, коли він ходить по городу і розгрібає грядки.

Та навкруги було тихо. Лише чорненький песик Дозьо куняв собі на ганку. Півник його не боявся. Дозьо був старий і майже нічого не чув.

Півень змахнув великими крилами і сплигнув на грядку. Неквапом підійшов до зернятка.

Воно привітно йому усміхнулося.

— Ко-ко-ко! Гарне зернятко і смачне, мабуть, — вголос промовив півень.

Зернятко злякалося: як, його хочуть з'їсти?!

А півень нахилив голову з червоним гребінцем і боляче стукнув зернятко міцним дзьобом.

— Ой-йой-йой! — закричало зернятко від болю. — Не чіпайте мене, не чіпайте!..

Але півень не зважав на розпачливий зойк. Він підкинів бідне зернятко у повітря, а коли воно упало додолу, ще раз клюнув, щоб розлуцтити.

— Допоможіть! Рятуйте! — просило зернятко. Але нікого поблизу не було.

І тут, коли зернятко уже втратило усяку надію,
де не візьмись – з'явилася велика
чорна кішка.

Вона не любила півня, бо той кривдив її маленьких кошенят, завжди відбирав від них шматочки булки і відганяв від мисочки з молоком. А інколи навіть клював їх своїм жовтим дзьобом.

— Ану геть, розбійнику! — кинулася кішка до птаха.

Той поглянув на неї зверхньо: якраз я тебе послухався!..

Але кішка не жартувала. Вона вигнулася всім тілом, підняла хвоста, випустила кігті і притьмом кинулася на півня.

Той розгубився від несподіванки.

А кішка боляче дряпала його голі ноги і скубла за хвіст.

— Куд-куди-куди? — закричав півень. — Ти що собі думаєш?

— Геть із городу, бо господаря покличу, — пригрозила кішка і сердито блиснула зеленими очима.

Це отямило півня, і він швиденько вибрався на подвір'я через дірку в тину.

Там він щось схвильовано розповідав курям, а вони згідливо підтакували.

Кішка підійшла до зернятка:

— Що, маленьке, злякалося?

Зернятко кивнуло.

— Зараз я тобі допоможу, — промуркотіла кішка.

Вона вигребла лапкою невеличку ямку і опустила туди зернятко.

— Полежи трішечки в землі, щоб тебе півень не з'їв. Через тиждень-другий зустрінемось.

І кішка засипала ямку землею.
Зерняткові стало тепло і затишно.
Воно заснуло.

...Не пройшло і двох тижнів, як із
землі показався зелений пагінець. Він ріс
дуже швидко і став довгим стеблом, на якому
розпустилася велика жовта квітка.

Із неї зав'язався блискучий зелений
плід. Він ріс-ріс і невдовзі став гарним
гарбузиком.

До нього часто приходила чорна кішка,
вмощувалася поруч, і вони довго розмовляли
про все на світі, часто згадуючи і про те, як
навесні гребенястий
півень мало не склював
біле гарбузове
зернятко.

КАЗКА

ПРО СТАРОГО ЧЕРЕВИКА

Перед кухонними дверима стояв старий правий черевик. Йому було сумно: ніхто не взував його відтоді, як він втратив свого брата — лівого черевика.

А було це так.

Якось улітку дощ падав цілий день і всеньку ніч не перестаючи. Вони з братом, вичищені до блиску, стояли на ґанку, і дощ їх не намочив. Аж раптом почувся страшний шум, і перша хвиля каламутної води залила двір.

— Що це, брате? — злякано вигукнув лівий черевик. — Звідки ця вода?

— Не знаю, — розгублено відповів правий. Він хотів іще щось додати, але тут друга хвиля, значно вища за першу, забурунилася на обійсті, залила квітники, вхопила порожнє відро, віник, миску і побігла далі.

Не встигли черевики зойкнути, як вал води накрив їх і поніс невідомо куди.

— Тону-у-у! — спромігся вигукнути правий черевик, але його ніхто уже не почув.

Коли повінь схлинула, господар знайшов правого черевика під парканом у найдальшому кутку двору.

Він був брудний, повний мулу. Від колишнього глянцю не залишилося і згадки.

І все ж господар вимив, висушив його і поставив на попереднє місце. Правий черевик з надією чекав, що ось-ось поруч із ним стане і брат, але його не було.

— Мабуть, понесла вода білолашного невідомо куди, — думав черевик і гірко зітхав.

Так і стояв він самотою, розуміючи, що в будь-яку мить його можуть викинути на смітник, бо кому потрібен черевик без пари?

Минуло літо, осінь, а потім наступила зима. Одного дня у повітрі весело закружляли сніжинки, і господар заніс старий черевик у передпокій.

Він був тут не сам. Поруч розташувалися кімнатні пантофлі з кольоровими бантиками і хутряними бомбончиками. Вони постійно про щось перешіптувались і час від часу хіхікали, позираючи в його бік.

— Хіба це взуття, — думав черевик. З ними і не поговориш, бо що вони бачили, крім пухнастих килимів на долівці?..

Та все ж, коли господарі вдень були на роботі, черевик перекидався словом-другим зі своїми сусідками і йому трохи відлягало від душі.

Уночі було гірше. Кімнатне взуття розходилося по дому.

Великі і маленькі черевики, як і належить, мирно спали у своїх коробках. А старий черевик залишався самісінький.

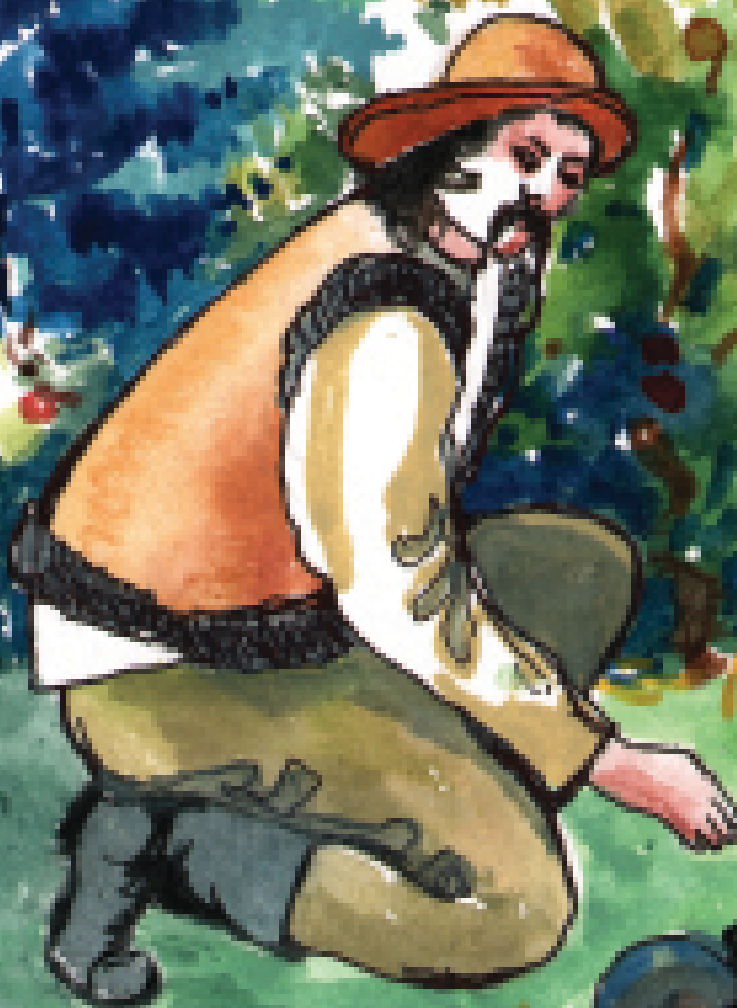
Однієї ночі господарі з дітьми ніяк не могли вкластися у постіль і довго-довго, аж за північ, ходили із кімнати у кімнату. Черевикові дуже хотілося дізнатись, у чому річ, але він не мав у кого про це запитати.

Нарешті все затихло. Погасло світло, дім заснув. Блідий відсвіт ліхтаря, що горів над ганком, кидав на підлогу химерні тіні. Черевик непомітно задрімав. Ураз він прокинувся, бо відчув, що поруч хтось є. Поглянувши вгору, мало не зомлів: перед

ним у золотистому вбранні стояв святий Миколай.

Старий черевик одразу впізнав його, хоча й бачив лише на іконі.

— Святий Миколаю! —

радісно скрикнув він. — Невже це ти?

— Т-с-с-с, — приклав палець до губів Миколай. — Так, це я. Сьогоднішньої ночі я відвідую усі домівки і приношу подарунки дорослим і малим.

От і до вас завітав.

— Я такий щасливий, що бачу тебе, — прошепотів черевик.

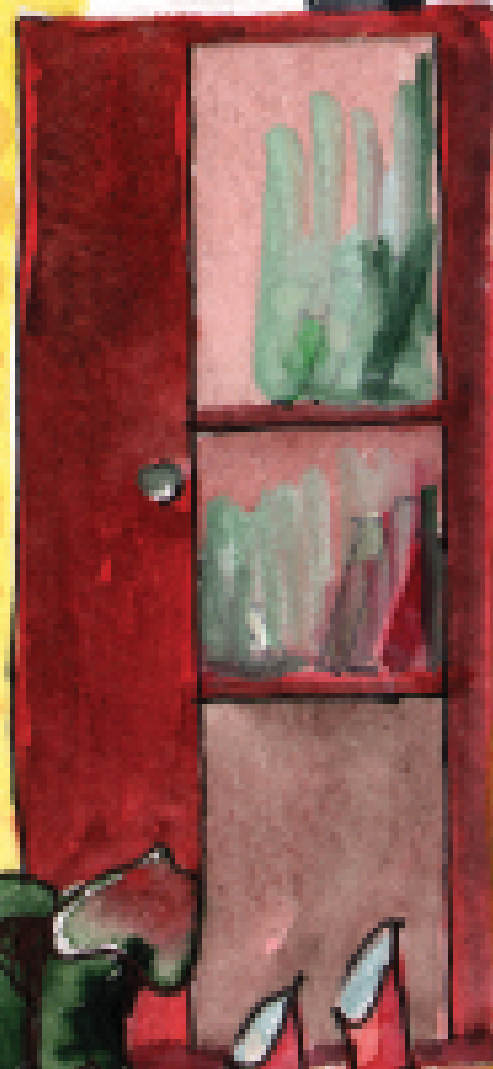
А святий Миколай тим часом уже викладав зі свого великого мішка різні-різні гостинці.

— Оце для господаря, це — для господині, — поклав він маленькі коробочки. — Оця лялька — для їх слухняної донечки, а м'яч — синочкові. А ще ось цукерки, мандаринки...

Святий Миколай поскладав подарунки у черевик, м'яча і ляльку розмістив поруч.

— Послухай, друже, — звернувся він до черевика. — Я не піду класти подарунки під подушки, бо маю іще дуже багато домівок обійти. Доручаю їх тобі. Сподіваюся, ти не підведеш.

— А як же?... — почав було черевик.

— Я так роблю у багатьох країнах: кладу гостинці у панчішки, у черевики. Це всім подобається. Ну, прощай, — сказав святий Миколай. — До наступного року!

Він так само непомітно вийшов, як і увійшов. А старий черевик, схвильований і щасливий, не спав до ранку.

Удосвіта, коли ледь-ледь розвиднілося, діти схопилися і почали заглядати під подушки. Не знайшовши там нічого, дуже засмутилися. Але мама сказала, що треба, мабуть, шукати в іншому місці. Діти побігли сходами вниз і у передпокої побачили старого черевика, переповненого барвистими пакунками. Радості їх не було меж! Мама і тато також тішилися, що Миколай не забув і про них.

Але найбільше радів старий черевик, що саме йому святий Миколай довірив зберігати подарунки аж до ранку.

— Діти, — сказав тато, — подякуймо
святому. А старий черевик відтепер
разом із нами щороку чекатиме
Миколая.

Старому черевикові перехопило
подих: це правда чи йому почулося?
Невже він знову потрібен?

І це був найдорожчий подарунок,
який він отримав на свято!

ЛИСТ ДО СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Задзеленчав дзвінок, і урок у другому класі закінчився. Діти підходили до столу і опускали в скриньку, яка біля нього стояла, свої листи до святого Миколая. Вони жваво переповідали один одному, якого гостинця хотіли б отримати. Миколка до скриньки не

підійшов. Він поквапно вдягнувся і швиденько вискочив за двері, щоб ніхто його ні про що не розпитував.

Надворі було холодно. Вітер шарпав по ли кожущка, забирався в рукави, сипав снігом за комір. Додому Миколці не близько. Треба було йти швидко, бо там чекала бабуся.

Миколка її дуже любив. Вони разом розпалювали піч, готували їсти, прибирали домівку.

Але бабуся була стара і хвора і часто журилася, що може зовсім занедужати. А як же тоді Миколка?

Хлопчикові зробилося ще сумніше. Він відкрив ранець, вийняв аркушик паперу. "Хочу, щоб тато і мама повернулися додому. Скажи їм про це, святий Миколаю. Будь ласка!!!"

Це був лист, який Миколка писав на уроці, але передумав кидати в скриньку. Хіба це щось допоможе, думалося йому. Як святий Миколай може заставити маму і тата повернутися додому з тієї Італії? Мабуть, їм там добре, коли уже три роки не їдуть...

Миколка зітхнув. Вітер вихопив у нього з рук білий аркушик і закружляв ним у повітрі.

Миколка хотів було його зловити, але передумав: хай летить.

Він і ще хвильку постояв, а потім витер долонькою сльози і зачимчикував засніженою дорогою до своєї хати, що стояла аж під лісом.

Удома він швиденько приніс дров, розпалив піч, промів доріжку від ганку до воріт, розповів бабусі уроки на завтра, повечеряв і уклався у своє ліжко. Над ліжком висіла ікона святого Миколая. Миколка з головою накрився ковдрою і почав думати про святого Миколая.

Звичайно, принести цукерки, машинки, а чи навіть цілу залізницю, як це просив його друг Василько, — зовсім неважко. Але він цього не хоче.

От коли б тато з мамою повернулися...

— Та святий Миколай татів і мам у подарунок не приносить, — зітхнув Миколка, і великі горошинки сліз викотилися з його очей.

Він намагався не схлипувати, щоб не засмутити бабусю, яка ще не спала. Вона сиділа за столом і про щось думала.

Нарешті світло погасло. Миколка лежав із широко розплющеними очима і дивився у темряву.

Скрипнула підлога. Миколка
підвів голову,
прислухався.

І тут — звідки не візьмись —
перед ним став святий Миколай.

— Ти спиш, хлопчику?

— Ні, святий Миколаю.

— Ти писав мені лист?

— Так.

— А чому не вкинув у скриньку?

Миколка не знав, що
відповісти.

— Ти думав, що я не зможу
виконати твого бажання? Так?

— Так.

— А може, ти хочеш лижі
або санчата? Чи тобі подарувати
комп'ютер? Усе це є у моїй торбі.

— Дякую, святий

Миколаю. Але хай це отримають інші
діти, ті, що просили цих подарунків.

— А що ж хочеш ти? Невже
нічого?

— Ні, я також хотів би і м'яч,
і комп'ютер, і ще багато чого,
але...

— Але?

— ...якби мама і тато були зі мною. Їх немає уже три роки,
і я почав їх забувати.

Миколка схлипнув і додав:

— Усі діти мають мам і тат, а я й не знаю, чи у мене вони є.
І він розплакався.

Святий Миколай погладив лагідною рукою Миколчину голівку:

— Ну чого ж ти плачеш? Вставай! Чуєш, вставай! Ось
твої мама і тато!..

Миколка притьмом схопився,
увімкнув світло і побачив,
як до хати заходять ...
мама і тато.

Бабуся скрикнула
від подиву. Тато
підхопив Миколку і
підкинув до стелі:

— Який великий
виріс!

Мама обнімала
і цілувала то
Миколку, то
бабусю.

У хаті зчинився неймовірний галас. Всі то сміялися, то плакали, то знову сміялися.

... А з ікони над Миколчиним ліжком добрими очима дивився на всіх святий Миколай.

НОВОРІЧНА КАЗКА

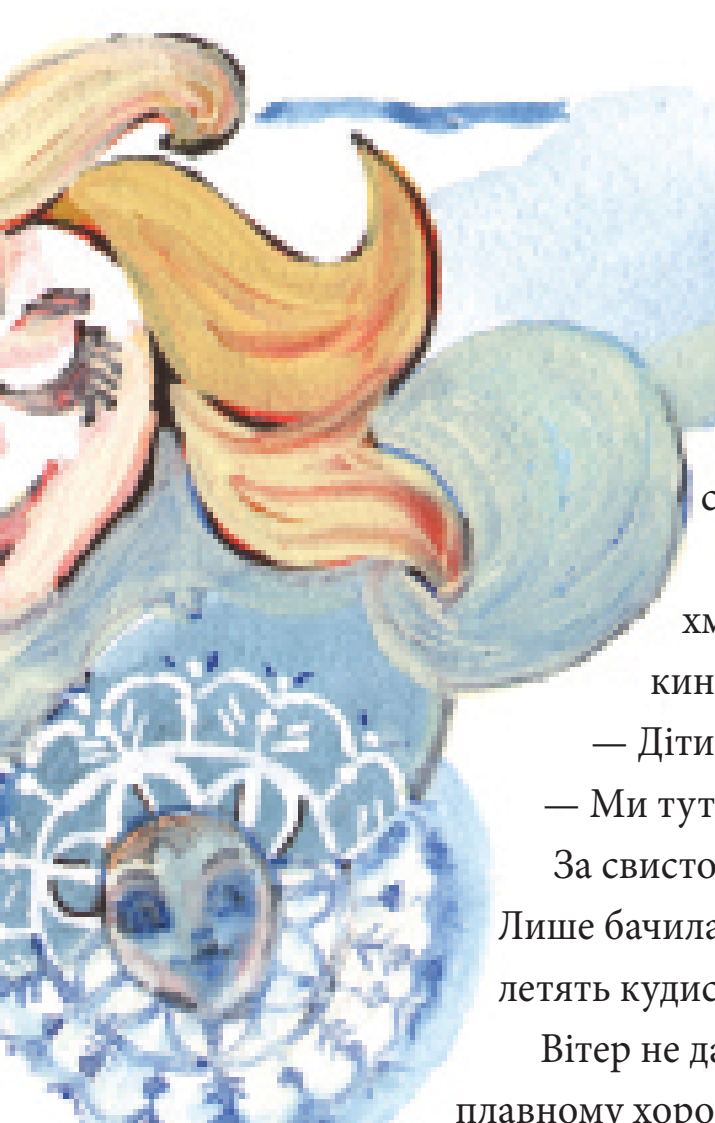
Жила-була собі
Сніжинка. Разом з іншими
своїми сестричками і мамою-хмарою вона пливла
високо в небі. Тут жили також сонце, місяць і зорі.

Сніжинка була дуже допитливою, їй хотілося
знати, куди вони плывуть, чому довкола лише
голубий простір і що там унизу...

Вона безугавно задавала всім запитання, але
сестрички на них відповідей не знали, а мама
була вічно заклопотана і лише повторювала:

— Прийде час — про все довідаєшся.

Одного разу мама чомусь

дуже занепокоїлася
і почала збирати всіх
сніжинок до купи.

— Тримайтеся міцно за
руки і не відпускайте одна одну, —
строго наказала вона.

Тут налетів шалений вітер, підхопив
хмару разом зі сніжинками і несамовито
кинув униз.

— Діти, де ви?... — загукала хмара.

— Ми тут, мамо-о-о!..

За свистом вітру Сніжинка більше не чула нічого.
Лише бачила, що всі її сестрички і вона з ними
летять кудись не спиняючись.

Вітер не давав їм спокою: то кружляв у
плавному хороводі, то стрімко закручував у
сніговому вихорі, то із силою жбурляв додолу.

Нарешті Сніжинка помітила, що сірий морок
розсіюється і внизу біжить кудись дорога, стоять будинки,
видніються дерева і кущі. Вони були покриті білим снігом, що,
напевно, падав уже декілька днів — так його було багато.

Сніжинка дуже втомилася і хотіла відпочити. І тут
перед нею постало високе дерево з крилатим
зеленим гіллям.

Сніжинка ухопилася за найміцнішу вітку
і полегшено зітхнула: нарешті вона
заховається від цього колючого
вітру.

Трохи перевівши подих,
Сніжинка почала роздивлятися
довкола.

Сестричок не було ні однієї — мабуть,
розгубилися по дорозі.

Мами також не було.

Сніжинка тихенько схлипнула.

— Ти чого? — почула вона тоненький
голосочок.

Сніжинка повернулася і побачила таку ж
біленьку сніжинку, як і сама.

— Мами немає, і сестричок

також, — схлипнула вона,
ледве стримуючи сльози.

— І мої кудись полетіли, а
я — тут. Давай будемо дружити.
Мене звати Пушинка.

— А я Сніжинка!

Пушинка перелетіла зі своєї
гілочки до Сніжинки і вмостилася
поруч. Вона прожила тут уже
два дні і розповіла Сніжинці,
що цей ліс
хвойний

і тому він такий зелений. Ялинка, яка їх
прихистила, найкраща на цій галявині. Вона має
багато друзів. Це пташки, білочки.

— Бачиш, які гарні на ялинці шишки? В них
— смачне насіння. Його дуже люблять білочки, —
оповідала Пушинка. Вона ще сказала, що тут багато
різних звірів і всіх їх Сніжинка неодмінно побачить.

І справді, невдовзі у лісі зазвучали голоси.

На галявину вийшла руда красуня з
довгим пухнастим хвостом.

— Це лисичка, — сказала
Пушинка.

За нею з'явилися звірята в сірих
кожушках.

— А це вовчики-братики.

А потім прибігли кабанчики в
темно-бурих жупанцях.

За ними — довговухі
зайці в новеньких
білих

шубках. Тут і білочки веселим гуртом пострибали із дерев на землю.

Звірята весело гомоніли, віталися з тими, хто щойно прийшов на галявину.

— Дивись, дивись! — захоплено вигукнула Сніжинка. — А це хто?

На галявину ступив олень. Він був прекрасний. Всі звірі затихли і повернулися до нього.

— Друзі! — піднесено мовив олень, — сьогодні ми всі зібралися, щоб провести старий рік і зустріти новий!

Сніжинка і Пушинка дуже зраділи, адже вони, виявляється, потрапили на свято!

А звірі стали довкола ялинки і почали веселий танок. Вони кружляли в парах, танцювали в колі, забавлялися в різні ігри.

Сніжинкам все надзвичайно подобалося. Вони й самі стрибали з гілки на гілку, гойдалися і веселилися.

На небо вплив ясний місяць, а за ним — яскраві зорі.

— Дивіться, дивіться. — захоплено вигукнули зайченята. —
Наша ялинка засвітилася блакитними вогнями!

Сніжинка і Пушинка засоромилися від такої уваги, а потім обидві заусміхалися і помахали звірятам своїми біленькими рученятами.

Забава навколо ялинки тривала. Всім було радісно.

І тут звідкись почувся срібний передзвін. Він кожної миті наближався, і раптом прямо із неба на галявину опустилися білі сани, запряжені білими баскими кіньми.

У саях — дідуган Морозенко з пишною

бородою і Новий рік, іще зовсім юний. Морозенко підвівся на увесь зріст і загукав:

— З Новим роком, любі браття! Підходьте, не соромтесь, у нас для кожного є дарунок!

І вони разом з Новим роком почали роздавати гостинці.

Білочкам — золоті горішки,
лисичці — теплі панчішки,
вовчикам — санчата,
кабанчикам — штанцята,
зайчикам — новенькі ковзани,
щоб перемогли у змаганнях цієї зими.

Нікого не забув Морозенко.
Для оленя вийняв із торби
оксамитову попону.

Стрункій

ялинці подарував легкий білий
серпанок, який зробив її іще кращою.

— А це вам, сніжинки!

Новий рік подав сніжинкам два
дивовижні ліхтарики, які горіли
мерехтливим світлом, запаленим від
новорічної зірки.

Сніжинки були щасливі.

Морозенко і Новий рік
подалися в дорогу.

На галявині ще довго не вщухав захоплений гамір.
На вкритій серпанком ялинці таємничо блищали
зоряним світлом новорічні ліхтарики.

А Сніжинка і Пушинка міцно трималися за руки і
тихенько наспівували новорічну пісеньку:

Новий рік — казковий час,
Хай прийде він і до вас.
Й подарунків повний міх
Покладе на ваш поріг!

І вони вірили, що так неодмінно й буде.

БІБЛІОТЕКА ГУЦУЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ

Літературно-художнє видання

ГРИГОРУК Аделя Григорівна

РОСТІТЬ ВЕЛИКІ

“Писаний Камінь”

Косів

2011

Видруковано в МП “Евріка”

Свідоцтво Держ. реєстру: серія ІФ, № 10

Івано-Франківська обл., м. Косів

вул. Незалежності, 28

тел-факс: 2-24-91

Підписано до друку 19.07.11. Формат 60х84\8. Папір крейдований.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. 2,98. Обл.-вид. арк. 0,29.

Тираж 1000 прим. Замовне 335.

Художник

Антон Григорук

Коректор

Мар'яна Гавриш

Комп'ютерний дизайн

Віталія Стефурака